

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 360/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

38/2009. (II. 25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2008. december 16-án előterjesztett **panaszát** a 2009. február 25-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra távollétében – megtartott zárt ülése alapján é. dr. Féja András testületi tag különvéleményével

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv, a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) VI. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor, ezért a Testület a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a 2008. november 15-én történt igazoltatásával kapcsolatban terjesztett elő panaszt a BRFK Jogi, Koordinációs és Panaszügyi Osztályának Panaszügyi Csoportjánál, melyben kérte, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki.

I.

A panaszos előadta, hogy 2008. november 15-én délelőtt, Budapesten a Nyugati téren sétált, amikor két rendőr és két közterület felügyelő lépett oda hozzá. Elkérték az igazolványát, majd az adatainak ellenőrzésére került sor.

¹

Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Amikor a panaszos az intézkedés okáról érdeklődött, akkor – állítása szerint – azt a választ kapta, hogy „általános ellenőrzés”. Ekkor a panaszos közölte, hogy szeretné felírni a rendőrök jelvéyszámát, mert az takarásban volt, és a panaszos nem látta. A panaszos elmondása szerint ez a kérése „láthatóan nem tetszett” az intézkedő rendőröknek, akik közölték, hogy ez esetben felírják az adatait, így elkérték a lakcímkártyáját is. A panaszos szerint minden adatát felírták egy fehér tönkhöz. A panaszos eközben mindkét rendőr azonosító számát felírta.

A panaszos elmondja, hogy az eljárás törvényességét nem tudja megítélni, de nem érti, hogy miért éppen az ő igazoltatására került sor, amikor arra nem adott semmiféle okot, illetve miért probléma az, ha felírja az intézkedő rendőr azonosítóját.

II.

A panasz kivizsgálása során a Testület felvilágosítást kért a BRFK-tól arról, hogy a fenti időpontban volt-e érvényben fokozott közbiztonsági ellenőrzés elrendelése, vagy olyan parancsnoki utasítás, amely alapján az említett helyszínen szolgálatot teljesítő rendőrök intézkedhettek. Egyúttal a jelvéyszámok alapján kérte annak megállapítását, hogy pontosan kik (mely kapitányság állományhoz tartozó rendőrök) intézkedtek a panaszossal szemben és kérte az intézkedésről felvett jelentések megküldését – különös tekintettel az intézkedés céljának és indokának megjelölésére.

A BRFK VI. Kerületi Rendőrkapitányság vezetője valamennyi kérdéses információt a Testület rendelkezésére bocsátotta, amiből az alábbiak voltak megállapíthatóak.

1) A kapitányság vezetője levelében tájékoztatta a Testületet arról, hogy kik intézkedtek a panaszossal szemben. A kapitányságvezető tájékoztatása szerint az igazoltatás indoka az volt, hogy amikor a panaszos a rendőröket meglátta „a rendőrök irányába haladtában megállt, zavartan viselkedett, telefonját elővette, majd fejét lehajtotta. A rendőrökben viselkedése gyanút keltett, azt hitték, hogy a személy körözés alatt áll vagy bűncselekményt követett el, ezért igazoltatása mellett döntöttek”.

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint az igazoltatást a rendőrök az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdésében foglalt szabályok alapján hajtották végre, az adatok rögzítésére pedig ugyanezen törvényhely (3) bekezdése alapján került sor. Tudomása szerint az igazoltatás időpontjában fokozott ellenőrzés elrendelése nem volt érvényben.

A kapitányságvezető arra is kitér, hogy az intézkedést végrehajtó járőrök az igazoltatásról jelentést készítettek, a panaszos adatainak RK lapra való rögzítésére pedig emiatt volt szükség, tekintettel arra, hogy a panaszos közölte, hogy panasszal fog élni. A panaszos rögzített adatait – tájékoztatása szerint – a jelentés megírását követően megsemmisítették.

2) A megküldött rendőri jelentésből kiderül, hogy a panaszos a rendőrök felé „haladás közben megáll, majd zavartan forgolódni kezd”, ezután „a mobiltelefonját a kezébe veszi, majd fejét lehajtja. Ezt követően nevezett sietve elindult a gyalogátkelőhely

felé”. A jelentés szerint a rendőrök ekkor léptek hozzá és igazolásra szólították fel, aminek a panaszos eleget tett.

Az intézkedő rendőrök említést tesznek arról is, hogy a panaszos egy alkalommal félretolta egyikük kezét, amiben az igazolványa volt – ekkor felszólították, hogy tartózkodjon az ilyen magatartástól. Erre a panaszos közölte, hogy panaszt fog tenni az intézkedéssel szemben és felírta a jelvéyszámukat.

A jelentés felhívja a figyelmet arra, hogy a panaszos végig láthatóan zavardottan viselkedett és került a rendőrök tekintetét.

III.

1) Az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése kiemeli, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával (arányosság követelménye). Ugyanakkor az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a Rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a leveletitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

2) Az Rtv. 29.§-ának (1) bekezdése értelmében a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. Ugyanezen § (3) bekezdése előírja, hogy az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 38. §-ának (2) bekezdése előírja, hogy az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

3) Az Országos Rendőrfőkapitányság által 2008-ban kiadott, a rendőri igazoltatásról szóló részletes tájékoztató a fenti jogszabályi rendelkezésekből következően azt a gyakorlati megállapítást is kiemeli, hogy az igazoltatás (mint minden rendőri intézkedés) célhoz kötött. Alapelveként rögzíti, hogy az igazoltatás nem lehet önmagáért való, mindig kell lennie valamilyen alapjának és céljának. A tájékoztató szerint a legjellemzőbb ezek közül az, hogy valamilyen további rendőri intézkedés

szükségességének megítéléséhez, bizonyos hatósági eljárás lefolytatásához szükséges az adott személy kilétének a megállapítása.

Az Rtv. indokolása is azt emeli ki, hogy az igazoltatás célja a személyazonosság megállapítása, amely a további rendőri intézkedés szükségességének megítélésére szemszögéből kiindulási pont.

Ennek megfelelően megállapítható, hogy az Rtv. rendelkezései – különösen az „egyéb körülmények ezt indokolják” fordulat – meglehetősen tág teret és szabványértelmezést biztosítanak az igazoltatás, valamint annak során a személyes adatok rögzítésének indokoltságát illetően. Ugyanakkor a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőri igazoltatásról készített tájékoztató, mint egyfajta módszertani útmutató a fenti tág értelmezésű jogszabályhely vonatkozásában helyesen hívja fel a figyelmet arra, hogy az igazoltatás (mint minden rendőri intézkedés) célhoz kötött és minden esetben ésszerű indokának kell lennie.

IV.

A Testület egy korábbi ügyben [20/2008. (VI. 25.) számú állásfoglalás] éppen az igazoltatás, mint rendőri intézkedés alkalmazása kapcsán, a jogbiztonság alkotmányos követelményéből kiindulva, a tisztességes eljáráshoz való jog körében is vizsgálta, hogy maga az intézkedés okszerű és indokolt, ezáltal pedig jogszerű volt-e.

Az igazoltatások indokoltságával összefüggésben mutatott rá a Testület arra, hogy az intézkedés alá volt egyén tisztességes eljáráshoz való jogának érvényesülését – más alapjogok védelméhez hasonlóan – a rendőri intézkedések során is biztosítani kell. Az egyén tisztességes eljáráshoz való jogát a jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményéből levezetve azt feltételezi, hogy az egyes intézkedések által végrehajtott alapjog-korlátozás csak törvényes alap esetén, a jogszabályokban előírt eljárásrendben és garanciák mentén, egyúttal az arányosság követelményét szem előtt tartva történhet.

Jelen ügyben, a konkrét panasz kapcsán – a Testület álláspontja szerint – alapvető jog érintettsége a panaszos személyes adatainak védelméhez való jogával összefüggésben merülhetett fel. Egyúttal a Testületnek vizsgálnia kellett a jogállamiság, jogbiztonság alkotmányos követelményének érvényesülését és ezzel összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát is.

1) A Testület úgy foglalt állást, hogy nem önmagában az igazoltatás ténye volt jogszabálysértő. A fentiekben idézett jogszabályi rendelkezések meglehetősen tág teret biztosítanak az igazoltatásra, így a rendőrök fellépését akár az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerinti bűnmegelőzési ok is indokolhatta a konkrét esetben, de ennek alapján hivatkozhatunk az említett módszertani útmutatóra is. A Testület a fentiekben (de korábbi állásfoglalásaiban is) utalt már arra, hogy az igazoltatással kapcsolatban a rendőrök meglehetősen tág keretek között intézkedhetnek, amit megalapozhat akár az is, hogy egy közterületen tartózkodó személy viselkedését gyanúra okot adóknak, a

szokásostól eltérőnek értékelnek, egyúttal ellenőrizni kívánják, hogy nem szerepel-e a körözési nyilvántartásban – ahogyan az a jelen esetben is történt.

Nyilvánvaló azonban – mutat rá a Testület – hogy ez a széles intézkedési jog nem válhat parttalanná, netán önkényessé. Ezért is van kiemelt jelentősége annak, hogy az igazoltatásnak legyen célja, legyen ésszerű indoka. Ezen túlmenően pedig az intézkedés alá volt személy ezt az indokot ismerhesse meg az intézkedést megelőzően.

A Testület álláspontja szerint a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga a jelen esetben sérült – arra figyelemmel, hogy az intézkedés indokáról, céljáról az intézkedő rendőrök nem a valós körülményeknek megfelelően nyilatkoztak a panaszos számára – holott ez kötelességük lenne az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel (a rendőr az intézkedés megkezdésekor köteles az „intézkedés tényét és célját szóban közölni”).

A panaszból megállapítható – amit a rendőri jelentés sem cáfol – hogy az intézkedő rendőrök a panaszost „általános ellenőrzés” címszóval és ennek közlésével vonták intézkedés alá, holott ez az igazoltatási ok legfeljebb az Rtv. 30. §-a szerinti fokozott ellenőrzésnek lenne megfeleltethető, azonban a kérdéses időpontban és területre ilyen parancsnoki rendelkezés elrendelve nem volt. A konkrét esetben tehát a panaszossal azt a valós okot kellett volna közölni, amiért ténylegesen megállították, nevezetesen, hogy gyanúsnak találták a viselkedését és az intézkedésre például bűnmegelőzési okból, adatainak priorálása és a körözési nyilvántartásban való ellenőrzése érdekében került sor.

2) Tekintettel arra, hogy az intézkedő rendőrök rögzítették a panaszos adatait, a Testületnek abban is állást kellett foglalnia, hogy a panaszos személyes adatainak védelméhez fűződő joga sérelmet szenvedett-e, az adatrögzítésre a jogszabályoknak megfelelően, alappal került-e sor.

Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése szerint az igazoltatott személyes adatait akkor kell rögzíteni, ha az további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges. A panaszolt esetben a kapitányságvezető tájékoztatása szerint az intézkedést végrehajtó járőrök az igazoltatásról jelentést készítettek, a panaszos adatainak RK lapra való rögzítésére pedig emiatt volt szükség, tekintettel arra, hogy a panaszos közölte, hogy panasszal fog élni.

A Testület annak kapcsán, hogy az erre hivatkozással történő adatrögzítés megfeleltethető-e az Rtv. idézett rendelkezésének, továbbá a célhoz kötöttségnek, mint a személyes adatok kezelésével összefüggő elsődleges követelménynek, a következők szerint foglalt állást. A Testület szerint éppen az igazoltatás célhoz kötöttségét, valamint az Rtv. hivatkozott szakaszában megjelölt célokat figyelembe véve az intézkedő rendőröknek az a hivatkozása, mely szerint az igazoltatásra azért volt szükség, mert a panaszos kilátásba helyezte, hogy élni kíván panaszjogával, jogszertelen. Ez a cél ugyanis nem szerepel a törvényes célok között és szükségtelen is, miután a panaszos pusztán kijelentése nem szükségképpen jelenti azt, hogy panaszjogát valóban gyakorolja. Amennyiben pedig a panasz előterjesztésre kerül,

abból az igazoltatással rögzíteni kívánt adatok a rendőrség számára hozzáférhetővé válnak.

A panaszos személyes adatainak fenti módon való rögzítése a Testület álláspontja szerint az ott kifejtettek értelmében sérti a panaszos személyes adatok védelméhez való alapjogát.

V.

A tárgybeli esetben a Testület arra a következtetésre jutott, hogy az alapjogsérelem mértéke – az ügy összes körülményei alapján – nem éri el azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza.

A fentiekre figyelemmel a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint határozott, és az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján az előterjesztett panasznak a BRFK VI. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjéhez való áttételéről döntött.

Budapest, 2009. február 25.

Dr. Kaltenbach Jenő

elnök,
előadó testületi tag

Dr. Juhász Imre

elnökhelyettes, testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf

testületi tag

Dr. Féja András

különvéleménye

a Független Rendészeti Panasztestület 38/2009. (II. 25.) számú

állásfoglalásához

Az állásfoglalás csekély súlyú alapjogsérelmet megállapító döntésével, továbbá indokolásának jelentős részével egyetértek, figyelemmel arra, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga valóban sérült amiatt, hogy részére a jogszabályban előírt tájékoztatást az intézkedés céljáról az intézkedést végző rendőrök tévesen jelölték meg. Ugyanakkor nem értek egyet a Testület azon megállapításával, hogy a panaszos személyes adatainak rögzítése jogszerűtlenül történt.

Indokolás

Az Rtv. 29.§-ának (3) bekezdése szerint az igazoltatott személyes adatait akkor kell rögzíteni, ha az további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges. [„(3) Az igazoltatás során rögzíteni kell - ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják - az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.”]

A panaszolt esetben a kapitányságvezető tájékoztatása szerint az intézkedést végrehajtó járőrök az igazoltatásról jelentést készítettek, a panaszos adatainak RK lapra való rögzítésére pedig amiatt volt szükség, mert a panaszos közölte, hogy panasszal fog élni.

Álláspontom szerint annak kapcsán, hogy az erre hivatkozással történő adatrögzítés megfeleltethető-e az Rtv. idézett rendelkezésének, továbbá a célhoz kötöttségnek, mint a személyes adatok kezelésével összefüggő elsődleges követelménynek – a következők értékelése szükséges.

Abban az esetben, ha a panaszos már az intézkedés során közli, hogy az intézkedő rendőrökkel szemben eljárást fog kezdeményezni (ami nyilvánvalóan lehet akár panasz, feljelentés vagy bejelentés), úgy az intézkedő rendőrök alappal feltételezik, hogy az ügyben további eljárásra kerülhet sor. Ez a tény – mint további eljárás – pedig megfeleltethető az Rtv. 29.§-ának (3) bekezdésében írt feltételnek. Továbbá emiatt – már csak gyakorlati okokból is (pl. az intézkedés későbbi beazonosíthatósága miatt) – indokolt, hogy az intézkedésről jelentés készüljön, amihez azonban elengedhetetlen,

hogyan az intézkedés alá vont személy adatait rögzítsék. Ha pedig az így rögzített adatok kizárólag a panasz-, szabálysértési- vagy büntetőeljárásban kerülnek felhasználásra (mint ahogy az jelen esetben is történt, hiszen a panaszos rögzített adatait a jelentés megírása után megsemmisítették), úgy az eljárás célhoz kötöttsége – véleményem szerint – nem kifogásolható.

Nincs jelentősége annak, hogy a panaszos esetleges további eljárást kilátásba helyező kijelentése alapján indul-e valóban eljárás. Ha egy állampolgár ilyen jellegű kijelentést tesz – jóllehet azt nem lehet jognyilatkozatnak vagy a panaszos tényleges előterjesztésének tekinteni – a rendőrnek nincs oka és lehetősége sem annak kétségbevonására, sem pedig mérlegelésére, hogy a panaszos ezzel a jogával valóban élni is fog-e. Véleményem szerint azt kell feltételezni, hogy az eljárás alá vont személy ezzel a jogával élni fog. Ennek alapján pedig mind az intézkedő rendőr szempontjából, mind az intézkedés pontos beazonosíthatósága érdekében nem kifogásolható az, ha az intézkedésről jelentés készül, amihez a panaszos adatait rögzítik, majd ezután megsemmisítik.

Tekintettel arra, hogy a panaszolt esetben a panaszos már a helyszínen közölte, hogy panaszt fog tenni, így álláspontom szerint a személyes adatok RK lapra történő rögzítése nem tekinthető jogszerűtlennek.

Budapest, 2009. február 25.

Dr. Féja András sk.
kisebbségi véleménye miatt
korábbi előadó testületi tag